

13. Neke pripomočne knjige raznih crkvi.

Među ovakove spomenike spadaju ovi:

a) U arhivu župnoga ureda u Lovranu nalazi se oveći glagolski rukopis pod naslovom: „To je kvaderna kapitula lovranskoga, i to zdola, ča sliši popom rečenoga kapitula, najprvo crekva stolna s(ve)ti Juri, otoga najpre od braščine . . . pašta so(Idini) 40“. Ovdje se govori u prvom redu o dužnostima i pravima lovranskoga svećenstva. Prihodi svećenstva bijahu od crkvi, žrtvenika, vinograda, uljika, vrtoya, ograda i zemalja kaptolskih košto i od raznih kuća. Nadalje se navode računi kaptola lovranskoga, razni ugovori, zapisnici (n. pr. o izboru kanonika u 16. i 17. vijeku). Imade ovdje i matica krštenih. Pored hrvatskoga jezika dolaze u ovom rukopisu od 17. vijeka i talijanske bilješke i latinske. Hrvatske glagolske bilješke sižu do god. 1550. Spomenik je zanimiv ne samo radi jezika već i za kanonsko pravo, pa bi zaslužio, da se izbliže prouči.

b) Župni ljetopisi iz Boljuna u Istriji od god. 1451—1662.

c) Popis mrtvačkih misa kaptola riječkoga sa drugim bilješkama riječkoga kaptola od oktobra 1545. do marta 1555. Rukopis se nalazi u kr. zem. arhivu u Zagrebu, mjestimice manjkav i oštećen. Za štampu sam ga priredio, te je izašao u Starinama u broju 34., što ih izdaje Jugosl. akademija

d) Krsne matice iz Maloga Lošinja od god. 1567—1617.

e) Matice krštenih, vjenčanih i krizmanih (bermanih) iz Boljuna od god. 1598.—1656. Rukopis se nalazi u arhivu Jugoslavenske akademije pod sign. III. c. 4. Krštenja se počinju unositi g. 1598., vjenčanja god. 1576., a krizmanja god. 1588. Počeo je ovu knjigu pisati poznati plovnik i notar boljunski Vincenc Frljanić, koji je poznat također kao pisac malene kronike. Umr'o je Frljanić nasilnom smrću god. 1612. košto nam kaže jedna bilješka u akademijском rukopisu I. d. 93. „P. Vincenzo Ferlanich qua fu amazatto in tempo di guerra coi Venetiani nell' 1612. dietro s. Cosmo“.

Krizmao ili bermao je onda redovno puljski biskup, tako god. 1638. Giulio Saracino, samo iznimno senjski biskup, kao god. 1656. biskup Petar Mariani Riječanin i to kao zamjenik puljskoga biskupa Alviža Marcela. Pored hrvatskih glagolskih zapisa imade katkada i talijanskih.

f) *Matica vjenčanih iz Boljuna od god 1640 do 1666.* Rukopis se nalazi u arhivu Jugosl. akademije pod sign. I. d. 93. Počeo je bilježiti poznati boljunski župnik i notar Bernardin Velijani, koji je postao župnikom iza Ivana Križmanića, a ovaj iza Vicenca Frljanića god. 1612. Prije no je postao B. Velijani župnikom boljunskim bio je kapelanom u Boljunu. Ovaj je rukopis kao matica vjenčanih nastavak rukopisa zabilježena pod e. Poslije Velijanija bilježili su neki svećenici vjenčanja talijanskim i latinskim jezikom.

g) *Matice krštenih, vjenčanih i mrtvih iz Nevalje na Pagu.* Rukopis ovoga spomenika čuva se u arhivu župnoga ureda u Nevalji na Pagu. Sadržaj ovoga rukopisa vrlo je različit. Matice vjenčanih počimaju god. 1576., dočim se krštenja počinju pisati god. 1596. Pored bilježaka o mrtvacima zabilježene su i bilješke o službenim misama. Imade i nekoliko pjesmica i govori se o nevaljskoj bratovštini. I u ovom rukopisu imade i talijanskih bilježaka.

h) *Matice krštenih i vjenčanih iz sela Barbina.* Rukopis ovoga spomenika čuva se u arhivu Jugosl. akademije pod sign. IV. a. 80./15. Krštenja počinju se bilježiti 1602., a vjenčanja 1601.

i) *Matice krštenih i krizmanih iz Lindara kraj Pazina.* Rukopis ovoga spomenika čuva se u arhivu župnoga ureda u Lindaru. Matice krštenih počinju godine 1591., dočim matice krizmanih god. 1608. Posljednja glagolska bilješka napisana je 17. decembra 1648.

j) *Bribirske matice krštenih i vjenčanih i mrtvih od 1603.—1667.* Rukopis se čuva u arhivu Jugoslav. akademije pod sign. I. c. 54. Prvo krštenje je zabilježeno 1604., a ženidba god. 1603., dočim se mrtvaci počinju bilježiti god. 1651. (latinicom). Od god. 1642. bilježi se češće pored glagolskih slova i latinskim. Iz ovih matica krštenih i vjenčanih razabiremo, da su se u to vrijeme svećenici u Bribiru ženili i imali svoje porodice.

k) *Matice krštenih iz Doline u Istri od god. 1605.—1617.* Rukopis se nalazi u arhivu župnoga ureda u Dolini pod naslovom: „To je lijištar od krsta. Va ime gos-(podi)na pre Jurja Jurinčića, farmana dolinskoga, i ja pre Pjero Dragonić bih va to vrime područnik v Dolini“. Prva bilješka o krštenju dolazi od 10. novembra 1605. Pored hrvatskih (glagolskih) bilježaka imade ih dosta i talijanskih i latinskih.

l) Matice krštenih i vjenčanih iz Kastva, i to matice krštenih od god. 1672.—1699. na izmjence glagolskim i latinskim slovima, a matice vjenčanih od god. 1652.—1679. većinom glagolskim slovima.

m) Matica krštenih iz Vrhovaca kraj Krašića u jaskanskom kotaru od god. 1672.—1681. Izdao sam tu maticu u Vjesniku kr. zem. arhiva za god. 1914., gdje sam je i izbliže opisao.

n) Matica krštenih, vjenčanih i umrlih u župi sv. Petra na Mrežnici. Ovakove matice spominje Ivan Tkalčić u Katoličkom listu 1903. i u Šematizmu nadbiskupije zagrebačke od god. 1900. spominje se svake godine za ovu župu: „Olim celeberrima schola pro glagolitis. Glagolitae fuerunt hic usque ad annum 1692., quo et matriculae glagolitice scriptae. Matriculae bapt. ab a. 1561., mort et coop. ab a. 1681“. Na žalost ja tih matice nijesam našao, kamo su dospjele, nijesam mogao doznati. Našao sam samo na listu, gdje počinju latinske matice vjenčanih 1677. (8. VI.) ove riječi glagolskim slovima zabilježene: „To su knjige, kadi se mrtvi zapišuju leta gospodinova 1674.—1674. na 8. ijuna priminu pop ljivan Vrbanić“. — Prema ovoj bilješci bila bi pogriješna god. 1679., koju je Ivan Tkalčić zabilježio kao godinu smrti popa Ivana Vrbanića, ili je ovdje naknadno pogriješno unijeta.

o) Matica krštenih, vjenčanih i umrlih iz Krkavača kraj Kopra u Istri od god. 1675. do 1690.

p) Popis kantanih i malih misa iz Omišlja iz 18. vijeka. Rukopis se nalazi u kr. sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu pod sign. S.M. 32. F. 5 Rukopis počinje sa misama od 20. siječnja, ali pred tim je jedan list isčupan, a svršava sa 31. prosincem, godina nije zabilježena, bit će svakako iz druge polovice 18. vijeka. Darovao je rukopis pokojnomu Kukuljeviću omišaljski župnik Nikola Albanase.

r) Popis kantanih i malih misa iz Baške od god. 1782. Rukopis se nalazi u kr. sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu pod sign. S.M. 32. F. 8. pod naslovom: „Miše kantane i male“. U ovom rukopisu imademo popisane i baščanske popove iz god. 1782., te doznajemo, da je još te godine bio 41 pop u Baški.

14. Razne bilješke.

Ove se nalaze u raznim knjigama, osobito crkvenim. Obazrijet ću se samo na starije, jer samo ove mogu imati nešto većega interesa. Ove pregleda radi predočujem u 4. skrižaljci.